

02.03.2016

Ryj/17

§ 60

Den av ledamoten Fatbardhe Hetemaj väckta motionen om minskning av beståndet av vitkindade gäss

HEL 2015-009511 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Fatbardhe Hetemaj väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Fatbardhe Hetemajn aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Fatbardhe Hetemaj och 41 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden i brådskande ordning ska utreda vilka metoder det finns att få problemen orsakade av vitkindade gäss ur världen, likaså vilka nya metoder som kan tänkas.

Enligt 22 § 2 mom. i arbetsordningen för stadsfullmäktige ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtanden och påpekar att den vitkindade gåsen är fridlyst genom naturvårdslagen och upptagen i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv. Naturvårdslagen begränsar minskning av beståndet av vitkindade gäss genom kraftåtgärder, exempelvis genom jakt eller, såsom föreslås i motionen, genom att sticka hål på äggen. För att undantagslov ska kunna fås för begränsning av beståndet krävs det myc-

02.03.2016

Ryj/17

ket starka juridiska grunder, och sådana finns det åtminstone inte ännu vad Helsingfors beträffar.

Undantagslov har i Helsingfors sökts bl.a. för Högholmen och Stora Räntan. Staden har där försökt med att flytta bon och placera ut lätta staket. Dessutom har staden experimenterat med skrämmande ljud och ämnen som gör att gässen avskräcks från att beta.

Miljöcentralen, byggnadskontoret och byggtjänsten (Stara) utreder och prövar i framtiden olika tekniska metoder att minska de vitkindade gässens negativa inverkan på trivseln. Exempel på sådana metoder är att inhägna problemområden för att gässen inte ska kunna ta sig fram och att reglera höjden på gräset på gräsplaner vid stränder för att förhindra betande. Resultaten följs upp.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Fatbardhe Hetemajn aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 15.02.2016 § 131

HEL 2015-009511 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Fatbardhe Hetemajin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

02.03.2016

Ryj/17

Ympäristölautakunta 24.11.2015 § 384

HEL 2015-009511 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Havaitut haitat

Uimarannoilla uimavalvojen ja terveystarkastajien tekemien havaintojen mukaan lintuongelmat ovat vähentyneet jo useana peräkkäisenä vuotena. Sen sijaan puistonurmikoilla hanhenuloste on kiistatta viihtyvyyttä vähentävä tekijä, vaikka ei tekisi puistoja kokonaan käyttökelttomaksi.

Valkoposkihanhiin poikaspuolustus puistoissa ei yleensä johda aggressiiviseen kontaktiin ihmisen kanssa, koska poikueet pystyvät välttämään. Sen sijaan pesimäsaarilla osa koiraista puolustaa pesää ja siinä hautovaa naarasta käymällä ihmisen kimppuun ja lyömällä nokalla ja siivillä. Pesimäsaarista Korkeasaarella ja Harakassa on paljon kävijöitä haudonta-aikana, ja näissä kaupungin hallinnoimissa paikoissa on kiinnitetty huomiota ongelmaan. Pesiä on tarvittaessa siirretty ELY-keskuksen myöntämällä poikkeusluvalla, ja Harakassa on suojattu polkuja hyökkävimmiltä koirailta lyhyillä aidoilla. Myös yleisölle hiljattain avatussa Lonnassa on tiheä pesimäkanta. Paikallinen ravintolayrittäjä on ilmoittanut yrityksen tulevan toimeen hanhiin kanssa. Uuni- ja Liuskasaarella tilanne koetaan ongelmallisempänä.

Ympäristökeskus selvitti v. 2012 helsinkiläisten asenteita valkoposkihanhiin ja katoilla pesiviin lokkeihin. Kyselystä (<http://www.hel.fi/static/ymk/julkaisu/julkaisu-10-13.pdf>) ilmeni, että kaupunkilaisten asenteet ovat polarisoituneet: linnuilla on vastustajansa ja puoltajansa, ja keskustelu on pikemmin kärkevää kuin ratkaisuhakuista.

Viheralueita suunnittelevien ja hoitavien virastojen kesken on säännöllisesti keskusteltu eri kaupunkieläinten aiheuttamista ongelmista ja koettujen hanhihaittojen hallintatarpeesta.

Lajirauhoituksesta poikkeaminen

Valkoposkihanhiin kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Lupa voitaisiin myöntää munien keräämiseen tai sterilointiin tai lintujen tappamiseen. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaa-

tisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin.

Direktiivin tulkinta ei ole yksiselitteinen. Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa soveltuu kohta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”, mutta tämä on heikosti sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Tukholma on Helsingin ohella toinen iso kaupunki, jossa hanhet pesivät saaristossa ja käyttävät puistonurmikoita laiturina. Tukholman seudun kanta on samaa suuruusluokkaa kuin Helsingin. Tukholman lääninhallitus on myöntänyt vuosittain pienen määrän lupia hanhien karkotukseen yksilöitä tappamalla sekä rajoitettuun munien keruuseen. V. 2014 hania ammuttiin Tukholman kaupungin alueella 25, ja munat (yhtä lukuun ottamatta) poistettiin suurimman yhdyskunnan (243 pesää) 75 pesästä. Ampumisella ei tavoitella kannan pienentämistä, vaan karkotuksen tehostamista. Myöskään munien keruulla ei tällä mitoituksella ole kovin suurta merkitystä kannansäätelyn näkökulmasta. Tukholman lääninhallitus ei salli munien piikitystä tai öljykäsittelyä.

Ylipäätään rauhoitettujen eläinten aiheuttamien haittojen torjunnassa kannan säätely eläimiä tappamalla ei ole ensisijainen keino, vaan ensin olisi kokeiltava muita estomahdollisuuksia. Helsingissä on tehty joitakin kokeiluja mm. äänikarkotteilla ja syönninestoaineilla vaatimattomin tuloksin. Sen sijaan puistosuunnittelun keinoja, rantanurmien leikkamisrytmin eli ruohikon pituuden säätelyä tai ongelma-alueiden aitaamista hanhipoikueilta ei ole kokeiltu. Näillä menetelmillä on Pohjois-Amerikassa saavutettu tuloksia kanadanhanhien aiheuttamien vastavien haittojen rajoittamisessa.

Ympäristölautakunta esittää, että ympäristökeskus yhdessä rakennusviraston, liikuntaviraston ja Staran kanssa selvittää ja kokeilee teknisiä keinoja valkoposkihanhen aiheuttamien viihtyvyshaittojen vähentämiseksi. Kokeilun vaikutusta haittoihin seurataan. Kannansäätelyyn ei vielä ole riittävää aihetta eikä pitäviä juridisia perusteita.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 17.11.2015 § 481

02.03.2016

Ryj/17

HEL 2015-009511 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Fatbardhe Hetemaj yhdessä 41 muun valtuutetun kanssa esittää, että Helsingin kaupunki selvittäisi käytettävissä olevat ja mahdolliset keinot, jolla valkoposkihanhi aiheuttamat haitat saataisiin kuriin. Aloitteessa tuodaan esille suureksi kasvaneen valkoposkihanhi-kannan aikaansaamia paikallisia ongelmia, kuten virkistyskäytön vaikeutumista ulosteiden töhrimillä puistonurmikoilla ja uimarannoilla. Ulosteiden pelätään levittävän tauteja. Jotkut kokevat poikasiaan aggressiivisesti puolustavat emot pelottavina ja uhkaavina. Yhtenä keinona ehdotetaan kannan harventamista esimerkiksi rei'ittämällä munia pesintäaikana.

Hanhien aiheuttamat haitat keskittyvät Helsingissä rantojen läheisyydessä oleviin, laajahkoja nurmikoita sisältäviin puistoihin, liikuntaviraston ylläpitämiin uimarannoille, golfkentille ja rantatonttien pihanurmikoille. Hanhet pesivät mantereen läheisyydessä olevilla saarilla, mutta ruokailevat pesimäsaarten läheisyydessä mantereen puolella nurmikoilla ja nurmilla. Syksyllä hanhet kerääntyvät suurina parvina muun muassa Viikin pelloille ruokailemaan ennen muuttoaan etelään.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on luonnonsuojelulailla rauhoitettu laji ja Euroopan unionin lintudirektiivin liitteen I laji. Luonnonsuojelulaki rajoittaa valkoposkihanhi-kannan vähentämistä voimakeinoin esimerkiksi metsästämisellä tai aloitteessa esille tuodulla munien rei'ittämisellä pesintäaikana. Luonnonsuojelulain mukaan (39§) kiellettyä on rauhoitetun eläinlajin:

- tahallinen tappaminen tai pyydystäminen
- tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämäinkierron kannalta tärkeillä paikoilla
- pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen

Alueellinen ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä rauhoitussäädöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Helsingin kaupunki on hakenut poikkeuslupia valkoposkihanhi-haittojen torjumiseksi on haettu muun muassa Korkeasaareen ja Harakan saareen.

02.03.2016

Ryj/17

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viime vuosien aikana myöntänyt poikkeuslupia näissä saarissa pesivien hanhien pesien ja munien siirtämiseen pesintäaikaan. Harakan saarella on menestyksekkäästi kokeiltu pesivien hanhien viereen asennettavia kevyitä suoja-aitoja, jotta saarella pesivien hanhien ja saarella asuvien ja siellä vierailevien ihmisten yhteiselo pesintäaikaan helpottuisi.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus selvitti valkoposkihanhien haittojen lieventämisen keinoja ja kokosi tulokset viraston julkaisusarjaan (11/2013) "Valkoposkihanhista aiheutuvien haittojen lieventäminen". Raportin mukaan konkreettisia keinoja haittojen lieventämiseksi on niukasti. Samankaltaiseen tulokseen päätyivät Helsingin yliopiston soveltavan biologian laitoksen riistaeläintieteen tutkijat, jotka selvittivät vuonna 2007 pääkaupunkiseudun valkoposkihanhien kannan kehittymistä ja hanhien aiheuttamien haittojen torjumista (Valkoposkihanhi pääkaupunkiseudulla, Suomen ympäristö 29/2007). Kokemukset muualta maailmasta ovat osoittaneet, että monet menetelmät kuten erilaiset karkotusäänet ja muut pelotteet sekä laidunnummille levitettävät karkotusaineet tehoavat vain hetkellisesti.

Raporteissa suositellaan kokeiltavaksi hanhien liikkumisen rajoittamista ja laiduntamisen estämistä mekaanisin estein poikasaikaan, jolloin sekä emot että poikaset ovat lentokyvyttömiä. Esteen tulee olla joko aita tai muunlainen vähintään 30 cm:n korkuinen rakenne, jonka yli hanhet eivät pääse kiipeämään. Hanhiemot välttelevät myös sellaisia rantoja, joiden rantaviivassa kasvaa rehevää, korkeaa kasvillisuutta riittävän leveänä vyöhykkeenä. Hanhet ovat aggressiivisia vain haudonta- tai poikueaikoina, jolloin ne myös käyttävät laidunalueinaan rantojen läheisiä nurmikoita. Rantanurmikot ovat kesäaikaan myös ahkerassa virkistyskäytössä. Kohtaamiset hanhien kanssa aiheuttavat eniten konflikteja juuri tällöin. Esteiden rakentaminen ei vaikuta aikuisten hanhien laiduntamiseen keväällä ja syksyllä, mutta saattaisi vähentää hanhien aiheuttamia haittoja kesällä.

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija, puhelin: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 12.11.2015 § 172

HEL 2015-009511 T 00 00 03

Lausunto

02.03.2016

Ryj/17

Teknisen palvelun lautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Teknisen palvelun lautakunta esittää, että Itämeren maiden valkoposkihanhipopulaatioiden ja ihmisten välisissä konflikteissa käytössä olevia ja kokeiltuja ratkaisumalleja selvitetään eläin- ja ympäristönsuojelusta huolehtivan ympäristökeskuksen sekä yleisten alueiden ylläpidosta huolehtivan rakennusviraston toimesta. Selvityksen pohjalta Helsinkiin mahdollisesti soveltuviksi toimenpiteiksi todettujen ratkaisumallien toimivuutta tulisi kokeilla Helsingin kaupungin alueella.

Mikäli Helsingin kaupunki päättää ryhtyä toimenpiteisiin valtuustoaloitteessa kuvatun ongelman ratkaisemiseksi, on Stara valmis tarjoamaan asiantuntija- sekä toteutustyötä Helsingin kaupungin määrittelemien yksilöityjen toimenpiteiden kokeilussa ja käyttöönotossa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Jouko Laakso, yksikönjohtaja, puhelin: 310 39250
jouko.laakso(a)hel.fi
Antti Rautiainen, projektipäällikkö, puhelin: 310 22004
antti.j.rautiainen(a)hel.fi